

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	10 kor.
Negyedévre	4 "
Postán kézhez hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidéki postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 6 és

Kisnap utáni napok kivételével.

Beszerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A beszerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, május 9

A belényesi választás tanúságai.

Soha nem tapasztaltam eddig, mily nagy lelki erőre van szükség ahhoz, hogy az ember a magyarság és románság érdekközösségét hirdesse és megvallja. Azt hittem valaha, mikor ennek az elvnek, minden utógondolat nélkül és minden anyagi érdek kizárásával szolgálatát a szegődtem, hogy a dolog elég simán fog menni. Arra számítottam, hogy úgy a magyar, mint a román sovíniszták egyszerűen agyon fogják írásaimat hallgatni, azon komoly gondolkozású polgárok azonban, kiket jelszavakkal még el nem ámítottak, gondolkozni fognak s talán cselekedni is a magyarság és románság érdekközösségének nagy eszméjeért, küzdeni fognak annak megvalósításaért.

És ma azt hiszem, hogy ettől távolabb vagyunk, mint tizenöt évvel ezelőtt, mikor első ilyfajta dolgozataimat írogattam.

Igaz, elvéve voltak, a kik magyar cikkeimet románra lefordították és méltatták. Némely cikkem valóságos szenzáció számba ment a román ujságokban. Gratulációk is akadtak elégszer, de inkább a románság, mint a magyarság közül. A magyar közéletet feltélenül a sovínizmus dirigálta és dirigálja, az a sovínizmus, amely a kereszténység nagy

elvét a jogok elidegenítésének tilalmát ismerni nem akarja.

A dolog oly nehéz, hogy magának a katolikus magyar sajtónak is erőbe kerül a sovínizmus fékentartásával az objektivitás megővése. Innen volt, hogy még az elhunyt Bartha Miklós is azt mondta nekem egyszer: »Nem jól csinálod, te ki akarsz minket békiteni, de száz év múlva ebből a békéből egy új nemzet fog származni, amely nem lesz azután sem magyar, sem román. Ez így nem jól van. Szidjuk csak egymást tovább. Akit nem szidnak, nem lesz abból semmi. Ha tovább szidjuk egymást, mi belőlünk is, ti belőletek is lesz majd valami!« — »Lesz — feletem én — egy feltétel alatt, ha t. i. nem fogunk egymásra úgy haragudni, ahogy ti juk. De ezt nem álljuk ki!« — »Ez a baj, ez a baj« szökött és elkomolyodva gondolatokba merült. Meleg kézzel szorítottam a kezét és úgy nézett rám, mintha még mondani akart volna valamit.

A gyűlölet harca tovább folyik.

Csak most, a liberalizmus negyven éves tirannizmusa után látjuk be, hogy a magyarság és a nemzetiségek között levő viszony 1850 óta nem javult semmit, sőt rosszabbodott.

A románságot Tiszáék osztályuralma politikai és társadalmi passzivitásba kergette, ezt a passzivitást ugyancsak a románság demoralizálására kihasználta. És most, mikor az egységessé vált magyar-

ság már csak az elmult rendszerrel való ellentét miatt a nemzetiségeknek szababban mozoghat, a románság nem bír a régi gyűlöletből kiocsudni. Azt hiszik, hogy most is a Tisza rendszer ellen kell küzdeniök, mikor egyetlen magyar párt sem adott nekik igazat semmi-ben a világon.

Innen van, hogy intelligens román körökben ma azt állítani, hogy akár a néppártban, akár a függetlenségi pártban a románság jogos érdekeit becsületesen szolgálni és védelmezni lehet, egyenlőnek vétetik a vértagadással. Aki pedig a nemzetiségi párt programját vagy eljárását bírálat tárgyává meri tenni, azt a szó teljes értelmében kiátkozzák, sőt üldözik.

Csekélységgem, mint néppárti ember mivel Biharban pártom nincsen, a koalíció pedig a függetlenségi párti jelölt mellett foglalt állást, dacára annak, hogy úgy a megelőző, mint a most lezajlott választásokon a belényesi kerület ellenjelöltjei románok voltak, bátorkodtam kitérteni a függetlenségi párt zászlaja mellett.

És nap-nap után kapom a leggyalázatosabb névtelen leveleket.

El kellett tünnöm a legkeményebb nyilatkozatokat, a legszivighatóbb sértéseket, szidalmakat és a lapok valótlanságokkal átszőtt tudósításait, melyeknek az a céljuk, hogy lehetetlenné tegyenek.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az ócska cipők.

Írta: Onorato Fava.

A himező megizgatta rozsdás szemüvegét és reszkető kézzel áthuzta munkáját, az aranyzálat, melyen átsiklott a nap csillámló fénye. A gyenge szél, mely a nyitott üvegajtót át beáradt, meglebegtette ősz haját; fényes homlokán szinte visszatükröződött a bensejében dúló gondolat. Az öreg ismét lehajtott a fejét s a szegényes szoba csöndjét teljesen betöltötte a kebléből áradt mélységes sóhajtás.

Negyven év óta, hajnaltól napestig, görnyed az öreg a himezési fölé és készíti ragyogó pompáját a sok misemondó ruhának, fali dísznek, piperének; negyven év óta rabszolgája az álmodnak és képzeletnek, amelyeket aranyos selyemszálakkal a vásznára varázsol.

Mind, akit szeretett, egymásután tünnek el mellőle; már jó ideje annak, hogy este egyedül sóhajtva dől az ágyába. És olyankor éjszaka ismét fölcsillan előtte az a tömérdek fényes aranyzálat, amelyekhez egész élete, minden emléke fűződik, — és álmodik arról a fényes pompáról, amelyeket az ő munkás keze gyarapított, de amelyekben neki részé soh'se jutott.

Ott, az ő szegényes szobájának üvegajtaja előtt szünetlenül tolong, jó és tünik a derült arcok, boldog emberek sokasága; de egyetlen egy sem vet még egy tekintetet sem az ő szegénységének a homályába.

Egy reggel azonban kinyílt az ajtó s egy ráncos arcú vénasszony lép a küszöbre. Meglepően néz föl munkájából az öreg.

— Hagyd abba azt a keserves kenyeret, jó ember; nézz ki a világba, ahol minden kaczag körülötted és kaczagj te is, amíg későn nem lesz!

— Menj innen, vén cigányasszony! — felelte az öreg himező. — Kár minden szót szaporítanod én érettem, akin úgy sem lehet már segíteni.

— Ki mondja ezt? Te is lehetsz még boldog, vidám, mint a többi ember. Vajjon, ha váratlanul öledbe hullana valami vagyoni, akkor is ott görnyednél a himezésed fölött, tüvel a kezeden?

— Nem. Semmi esetre sem. De hogyan jutnék én ilyen szerencséhez? Ki törődik velem? Ki vesz engem egyáltalán észre?

— Mégis mondom neked, te egy napon gazdaggá leszel! Olvasom a jövő könyvében, hogy eljön a nap, amikor neked is teljesülni fognak az álmaid.

— Menj innen, te eszelős cigányasszony! ne csábitgass; ne zavard meg a békémet!

— Talán bizony nem is örülnél annak, hogyha ez a jövedőlés teljesülne?

— Ah, az bizony boldoggá tenne s nem volna többé senki, akit megirigyelnék!

A cigányasszony a fejét csóválta.

— Azt olvasom a jövedő könyvében, hogy te gazdaggá leszel; de ugyanaz a könyv azt is elmondja nekem, hogy épen akkor leszel a legboldogtalanabb s visszakivánod majd a mai szegénységedet.

Az öreg munkás felkaczagott.

— Ne beszélj ilyen döreségeket! Menj Isten hírével és ne tarts fel a munkámban.

Pénzdarabot vetett oda neki s a cigányasszony eltűnt.

Az öreg himező soká nézett, mélyen elmerülve gondolataiban, ki az utca fényességébe; s amikor ismét a munkájára pillantott, tekintete hosszan rászegződött az aranyos stólára anélkül, hogy a fényességből mást is látott volna.

Egy évvel később, ugyanazon a napon, amikor azt a jövedőlést hallotta, különös levelet hozott neki a posta. Különös volt már a bélyeg is rajta; messzi tengereken túl

A világhírű «Fownes» angol s különleges női franczia keztükben, továbbá »Humanie« védjeggyel ellátott amerikai cipőkben, különleges angol s pesti cipőkben egyedüli raktár.

TAVASZI UJDONSÁGOK megérkeztek

ROTH M. utóda

Férfi fehérneműk méret után a

1564

leggyorsabban és a legbiztosabban készíthetők.

& C. »HABIG« s »BORSALINO« kalapokban egyedüli raktár.

Tavaszi angol mellényekben, felöltőkben,

gummi kabátokban nagy választék.

Polytonos ujdonságok nyakkeendőken.

Am ha ezt a félrevezetett románságból tennék egyes politikai exaltadók, nem volna érdemes az egész dolog szóra sem.

Csak hogy elég fájdalmasan kellett tapasztalnom azt, hogy éppen azért, mert a románságot, mint fajt és etnografiai tekintetben különálló individualitást tekintettem és ahhoz magam is hozzászámítottam, bármily tiszta lélekkel szolgáltam pártunk ügyét, egyes, de elég nagy számú magyar elvtársak részéről minden nyilatkozatomat bizonyos bizalmatlansággal fogadták, összesugták ilyestelét is:

»Ugyan mit akar nálunk, ha csak ő van egyedül. Miatta nem tehetünk meg sok mindent, amit pedig jó lenne megtenni.«

Nem hiányoztak alkalmak, mikor ugyancsak kemény beszédekkel kellett eltűrnöm saját fajom ellen s mellőzést és agyonhallgatást, sőt egyenes meggyanúsításokat is kellett visszautasítanom.

Ez vezetett arra, hogy teljesen visszavonuljak a politikai szereplés teréről és egyedül hírlapi cikkel vegyek részt abban a küzdelemben, amely az alkotmányos élet helyreállításáért folyik.

Nem én vagyok és leszek az egyedüli, akit úgy a magyarság, mint a románság viselkedése elbusít, elkeserít. Sokan vannak paptársaim közül, akik keresztül mentek ezen a nehéz iskolán.

De bármily kemény legyen ez az iskola, nem szabad elcsüggednünk. Nekünk van igazunk, úgy a magyar, mint a román sovinizmussal szemben, nekünk, a kik a keresztény-ég alapján jogokat követelünk az államnak és jogokat ennek keretén belül a nemzetiségi polgároknak is.

Bármily sokáig tartson is a fajoknak egymás ellen való fellovalása, bármily

előnyök elvesztésével jár is még sokáig egymásnak felvilágosítása, annál nagyobb bátorsággal kell oszoroznunk azokat, a kik a béke útjában állanak.

A belényesi választást megelőzőleg valóságos rémhírekkel árasztották el innen a sajtót, mintha a 1848. évi remnapok vissza is tértek volna már. Persze ez azért volt, hogyha esetleg bukik a párt, a felelősséget a román állítólagos terroristák nyakába lehessen varrni. A románság higgadtsága azonban nem volt arra bírható, még ily rendszeresen üzött elvadásítás daczára sem, hogy Bartától elpártoljon. Kérdés, nagy kérdés azonban, hogy a jövő választás mit fog hozni? . . .

Az igazság az, hogy mindakét oldalon történtek esellenések, mindakét részen operáltak hivatalan emberek és mindakét résznek van mit restellenie.

Ha semmi egyéb restelleni való nincs is, maga azon körülmény, hogy ez a választás felszínre hozta a lappangó s már elaludottnak hitt fajgyűlöletet, eléggé szégyenletes dolog.

Jól tudom, hogy soraim nem fognak kellemes hatást gyakorolni sehol. De az elkövetett hibákból tessék levonni a következményeket mindenütt.

Nem volt itt román lázadás, sem magyar terrorizmus, hanem mindakét részen voltak garázda elemek, melyeket az illető pártok sebtiben összekerült vezetőségei fékezni bajosan tudtak. Ezek lármájával szemben a választóközönség megóvta nyugalma és zászlójának becsületét.

Ma már úgy, ahogy lecsillapultak a kedélyek és ezt az időt nagyon jól tennék, ha arra használnák fel a pártok vezetőségei, hogy jövőre nagyobb fegyelmességzőkről és helyesebb szervezkedésről

gondoskodjanak és tegyék lehetővé a vezérszerepet, a komoly elemek vezérszerepét.

Azt a politikai gyűlöletet pedig, amelynek nyomában csak könny, megátok szokott foganni, igyekezzék elfojtani immár minden országos párt, de legkivált igyekezzenek a nemzetiségű jellegű pártok.

Nem tudom, eljutnak-e e sorok azok kezébe, akik piszkolódásaikkal nap-nap után elhalmoznak, akik átkoznak és fenyegetnek s akik bojknttálásomra jelszót akarnak kibocsájtani. Egyre kérem őket: leveleikre írják oda becsületes polgári nevüket is, hogy a politikai éretlenségnek e bizonyítékait össze lehessen köttetni egy érdekes albummá.

Ez az album volna hivatva igazolni engem, hogy t. i. a liberálizmus iskolájában negyven év alatt egy oly román nemzedék nevelkedett fel, mely a paonivítás rothadt légkörében növekedve fel, feladatának magaslatán még mindig nem állhat.

»Megrendül a szolga alatt a föld, mikor jóllakik«, mondja az Irás. A paonivista románság a liberálizmus járma alatt szolgált és most teli tudóval ontja a sértő frázisokat minden ellen, ami él és már nem él. Ettől megrendül a föld, de csak látszólag. Igazáan nem ijed meg senki. En sem.

Gedeon.

Felmentett belügyminiszteri államtitkár. A magyar belügyminiszter előterjesztésére a király dr. Sélley Sándor belügyminiszteri államtitkárt, sok évi közszolgálatát alatt szerzett érdemei elismerése mellett, saját kérelmére felmentette.

Az internacionále mérges. Nagyváradon tudvalevőleg két napi organum hivalkodik az internacionále izléstelen színével. Az egyik már régóta. A másik legújabbban. Amióta megszűnt a kormány félhivatalosa lenni s a mióta ezzel a legújabb vörös állásfoglalásával szeretné kierőszakolni a füstbe ment szubvenciót. Nos, ez a nemzetköziség jegyében evező sajtó, amely — ő tudja miért — a szabadkőmives internacionále szolgálatkés szócsove, mostanság nagyon haragszik. Hát hiszen persze. Hogy is lenne jó kedve, amikor apránként huzzák ki alóla a gyékényt s lépésről-lépésre veszi el lába alól a talajt. Valósággal fogcsikorgatva nézi a koalíció vágató szekerét, amely után lélekszakadva kell most futkároznia, míg a halálosan gyűlölt »klerikalizmus«, a néppárt, miután becsülettel kivette részét a nemzeti küzdelemből, biztos hadállásban foglal helyet a magyar közélet akropoliszában.

A páholyok sajtójának vad haragjában már most csak egyetlen egy vigasztalója marad. A dulcis memoria. Mint egy nagy héber poéta mondja, az álomlátások. Mint az egyik szóban forgó lap mondja — a fantazmagóriák. E délibábok hőse Bokányi. A két napilap mellette kortszédik s róia álmodozik. A kegyetlen sors azonban a vörös álmokra fekete ébredést hozott. A vörös, mint a játékban, összekerült a feketével. A szociáldemokráciával kacérkodó sajtó Bokányival álmódott és — Kaas Ivor báróra ébredt. Rossz lehet. És ezt a nagy szomorúságot mi, a klerikalizmus okoztuk. No de ilyet. Csoda e már most, ha a szabadkőmives internacionále sajtója mint a menaszériás kikáltó vásári reklámjában az a bizonyos oroszán — mérges, nagyon mérges. Attól félünk, még utóbb — maga magát találja fölfalni nagy elkeseredésében.

irták . . . azt irták henne, hogy ott a távolban örökség vár rá.

Az öreg reszketve mesélte el mindenütt a feltűnést keltő ujdonságot.

A szomszédok csak úgy tódultak hozzá; örömtől ragyogott mind s mind nagy szükségét érezte annak, hogy az öregnek valami szivességet tegyen. Ő boldogan mosolygott és örömmel szorongatott minden feléje nyuló kezét.

— Hej, Gasparo mester, most, hogy a szerencse kegyence lett, nem szabad ám megfeledkezni a régi barátairól!

Ezekkel a szavakkal egy pár pompás, új cipőt nyújtott át neki egy barátja, mert az ő régi papucsa már nem méltók többé hozzá.

És Gasparo mester falra akasztotta a himzörámáját, a sarokba vetette rozsdás szemüvegét, bezárta a boltja ajtaját és derült arczzal indult a fényes, új otthonába. Mennyi boldogság várakozott reál! Mily töméntelen pompával mindazoknak a bódoló alázatossága, akik ez előtt dölyfösen haladtak el az ő kis üzlete előtt, egy tekintetet sem vetve feléje.

Meg volt immár mindene, amiről álmódott. Boldog volt. Egyetlen vágya sem maradt teljesületlen.

És mégis. Akadt valami, ami ürmöt csöpgtetett a derűjébe. Attól a naptól fogva, amikor régi ócska cipőit levetette, szorította lábát az az új, fényes lábbeli. Megkísérelte, hogy elcseréli mással; de hiába. Az ország legügyesebb cipészeit is hívta magához, szokatlan nagy jutalmat ígért nekik, de egynek sem sikerült olyan kényelmes lábbelit készíteni

a számára, amely nem szorította volna. Pokoli kinokat szenvedett s a fájdalom áthátamlott az egész kedélyére.

Meghívta magához a leghíresebb orvosokat de egy sem tudott rajta segíteni.

Egy karosszékben volt kénytelen minden napját eltölteni, míg körülötte a termeiben fűgőn mulatozott, kaczagott a bohó ifjuság.

Ekkor eszébe jutottak régi rongyos cipelői, amelyeket ott hagyott az egykori tanyáján. — Minden vagyonomat annak, — kiáltotta a kétségbeesés hangján, — aki az én régi cipőimet visszahozza nekem.

A vén cigányasszony kárörvendő arczzintorgatással dugta be most a fejét az ajtón.

— Hogyan? megsíratod a te ócska cipőidet, amelyeket egy napon gögősen rugtál le a lábaidról? Nos jó, Gasparo mester, én majd visszaadom neked azokat. El is hoztam mindjárt magammal és ha ismételed az ígéretedet, visszakapod a cipőket.

A milliómos szemében örömköny lopódzott. Két kézzel kapott a cipőit után, csókokkal borította azokat és a szívéhez szorította. Amint a lábaira huzta, pillanat alatt eltűnt minden fájdalma. Boldogan távozott el a palotájából, vissza a rozoga viskóba, ahol homályos üzlete volt. Föltette ismét a rozsdás szemüvegét és oda ült újra a himzése elé.

És a reszkető kezek ismét varrták az aranyzálakat, amelyeken megcsillant a napfény . . . mint egykor . . .

Pláne most, mikor azóta már Aradon is emlegetik Kaas Ivor báró jelölését. Már ez így van. Nincs mit tenni róla.

A liberális sajtó dicsegetése. Ismeretes, hogy az éles választás kapcsán a *Magyar Hirlapban* agresszív közlemény jelent meg, amely Ertsey Péter dr. nagyváradai ügyvédellen irányult s annak, mint a választás ellenőrként működését éles kritikával illette. A fővárosi lap közleményével enyhébben bár, de többé-kevésbé mégis azonos formában foglalkozott a helyi lapok közül a *Nagyvárad*, valamint a *Nagyvárad Napló* is. A három lap írására most Ertsey dr. a néhai való Tisza-gárda fővárosi ujságában felel. Ez a lap manap tudvalevőleg különös passzióval kezeli a politikai pikantériákat. Ertsey válasza nincs híjával a csipősségnek. Formáját tekintve sok benne a temperamentum, helyenkint nagyon snájdig. Erdeméhez persze nem szólhatunk. Leszegezzük azonban a cikk bevezető soraiban lefektetett axiómákat — a sajtóról.

Az újságírással — úgymond a cikkíró — nem foglalkozom, mert az újságírás mai irányzata tapasztalatom szerint az igazmondás elveivel ellentétben áll. Újságba írni nem szoktam, nem azért, mintha a tényeket elferdíteni, az igazságot másképpen előadni, az embereket bolonddá tenni én tölem ki nem telnék legalább annyira, mint igen sok a tanulást nem szerető, iskolát abbahagyott kapacitástól, hanem mert azt vélem és azt tartom, hogy az igazi újságírónak széles látókörrel, alapos tanulmányal, általános tudással s e mellett irodalmi kvalitásokkal kell rendelkeznie. Újságíró csak az lehet, aki előbb az életben mind eme kellékeket megszerezte és csak azután lép nyilvánosság elé. Csak az ilyen újságírók emelhetik a hirlapirodalmat arra a tudományos és magas erkölcsi szintre álló pozícióra, amelyen hivatva volna az újságírói gárda magát a kultúra uttörőjének és a társadalom irányítójának nevezni.

Az ilyen újságírók között csak a legszerényebb helyet is elfoglalni egyike a legnagyobb kitüntéseknek lenne. Amaz újságírói gárdába sorolhatni azonban, amely abból él, hogy a közönséget a tények eiferítésével tévutra vezeti, amely az emberek gyengeségeit vagy hibáit zsarolási célra használja ki, amely az igazságot nem keresi, hanem annak megtalálását lehetlenné teszi, amely az olvasóközönséget nem felvilágosítja, hanem bolonddá teszi, amely az újságírást stréberkedésre és arra használja fel, hogy egyébként üres tejét a nagyközönség előtt szerepeltesse: ez újságírók közé sorolhatni irítozom és mivel a saját mérlegeléseim alapján minden tekintetben még nem rendelkezem eléggé azokkal a kvalitásokkal, a melyeket én az újságírótól megkövetelek, nem kívánok a nyilvánosság előtt e téren szerepelni...

Ertsey Péter dr. biztos tudomásunk szerint soha sem volt klerikális. Mindig szabad-
elvű volt. Ma is az. A Magyar Hirlap sem klerikális, de a Nagyvárad sem, a Nagyvárad Napló még kevésbé. Liberális politikusi nyilatkozott tehát a liberális sajtóról. Láthatólag nem valami hízeltgőn.

A Reichsrath összehívása. A Wiener Zeitung a következő legfelsőbb kéziratot közli: Kedves Hohenlohe-Schillingfürst herczeg! F. é. május 15-ére egybehívom a Reichsrathot, hogy újra megkezdje működését. Bécs, május 8. Ferencz József s. k. Hohenlohe s. k.

A nagyváradai függetlenségi-párt választmányi ülése.

Látogatott ülése volt tegnap a függetlenségi párt választmányának Szokoly Tamás elnöke alatt, amelyen a párt jövőjére nézve fontos határozatokat hoztak.

Mindenek előtt az önjelölési lázt kellett lehűteni. Híre jár a városban, hogy egyesek

már is gyűjtenek maguknak aláírásokat s ezek alapján kívánják magukat a központ által jelöltetni. Beszélnek a volt szabadelyűpárt egyik elkészített hívéről, aki most lelkes 48-as alakul át, a nagyváradai mandátum reményében. Félő, hogy efféle önjelölők közül valamelyik a központot maga részére nyeri meg s az itteni párt abba a helyzetbe kerül, hogy a központ jelölését dezonálnia kell. Ennélfogva dr. Döri Ferencz azt indítványozta, hogy a központot a párt önállóságának tiszteletben tartására kérik fel, mit dr. Krüger Aladár azzal kívánt kiegészíteni, hogy minden idő előtti önjelöléssel szemben hangsúlyozni kell, miszerint a párt Barabás esetleges lemondásáig a jelölés kérdésében egyáltalán nem tárgyal. Ily értelemben elfogadták a következő határozati javaslatot:

A nagyváradai függetlenségi és 48-as párt választmány a szállongó hírekkel szemben kijelenti, míg dr. Barabás Béla nagyváradai mandátuma felől nem határoz, egyedül az ő személyéhez ragaszkodik s ennél fogva leghatározottabban elítél minden olyan törekvést, mely a pártban vagy a párton kívül egyes neveket mint Nagyvárad leendő függetlenségi hivatalos jelöltjét akar a pártra oktroyálni. A párt mindaddig nem határoz a jelöltség dolgában, míg dr. Barabás Béla e tekintetben nem nyilatkozik. Arra az esetre, ha dr. Barabás Béla — a párt sajnálatára — a nagyváradai mandátumról lemondana, a párt teljesen önállóan, függetlenül fog határozni. Ennélfogva felkérik átiratilag, a függetlenségi és 48-as párt országos központi intéző bizottsága is, hogy dr. Barabás Béla lemondása folytán esetleg megüresendő nagyváradai képviselő helyre, semmi irányban addig ne intézkedjék míg a nagyváradai párt valamelyik jelölt mellett állást nem foglal.

Örömmel vették tudomásul, hogy ujabban ismét százakkal gyarapodott a párt. Többek közt Niedermann Antal postatiszt buzgólkodása folytán a postától 225-en léptek be párttagok közé, a mely lelkes működésért Niedermann Antalnak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Ezzel kapcsolatosan Szokoly Tamás pártelnök felvetette a választmány kiegészítésének kérdését. Dr. Krüger Aladár rámutatott, hogy a párt hódító előnyomulása megköveteli a választmány nagyarányú kiegészítését, még az esetleges új választás előtt. Indítványozta, hogy a választmány tagjainak száma 150-re emeltesék fel. Ezzel szemben halasztási indítvány merült fel, hogy a választmányt csak az újképviselőválasztás után egészítsék ki. A halasztási indítványt elvetették s a pártvezetőséget megbízták, hogy a kiegészítés iránt *sürgősen* javaslatot terjesszen elő.

Apróbb ügyek megvitatása után a választmányi ülés véget ért.

A helyzet.

Bécsi hang a helyzetről.

Bécsből jelentik a *Fremdenblatt*nak írják magyarországi parlamentáris körökből: Ország-szerzte, de bizonyára az egész monarchiában, sőt a külföldön is élénk figyelmet keltenek a Wekerle-kabinet feje és annak több tagja részéről az utóbbi napokban különböző alkalommal tett azon kijelentések, amelyek a politikai helyzet kialakulásának örömdetes gyümölcseként a király és a nemzet közt való egyetértés megszilárdulását hangsúlyozzák, hamár az országos szükségletek és a kormányzat anyagi életfeltételének, valamint a véderő szilárdságának és szervezeti folytonosságának biztosítása ugyszólván a gazdasági és állami megújodás

jelentőségével bir és Magyarország prestigéjé és az utóbbi bonyodalmak alatt erősen megcsappant politikai súlyát rövid időn helyre fogja állítani; még ezen vívmányokat is túlhaladja talán fontosság dolgában az az észlelet, hogy minden politikai nyilatkozatban felcsendül a hagyományos magyar királyszeretnek és királyhűségnek ünnepies fogadalma. Az adott helyzetben jelentős eseményszámba megyen Apponyi grófnak a jászberényi küldöttséghez intézett beszéde, amelyben a függetlenségi párt egész erejét a királyhűség jelégéje alatt ajánlotta fel a magyar állam javát czélzó harmonikus munkához és hangoztatta a király iránt való fokozott kötelességérzet tudatát. Ezen nyilatkozat jelentőségét, ha lehet, még növelte Wekerle Sándor miniszterelnöknek ugyanezen alkalommal tett kijelentése, mely a kibontakozás legbecesebb eredményét a király és a nemzet között való teljes egyetértés biztosítását helyezte kilátásba. Természetes, hogy ezek a dinasztikus akkordok ország-szerzte a legélénkebb visszhangot keltették.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Máj. 19. Száznapos ünnepély a hadapródiskolában

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy *ugy hátralekban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek*, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

Püspök a katolikusok föladatairól.

A Pécsi Katolikus Kör most tartotta meg nagy fényvel századik fölolvasó-estéjét. A szép alkalommal az ünnepi beszédet maga Zichy Gyula gróf pécsi megyéspüspök tartotta. A beszéd egyrészt újabb biztosítéka annak, milyen áldásos intézkedése volt az apostoli szentszéknek, hogy a pápa bizalmas belső emberét, szolgálattevő kamarását küldötte apostolotódul szent Mór püspök örökébe, másrészt örömdetes dokumentálja, mennyire együtt érez és együtt küzd az agilis magyar hierarchia az ecclesia militans alsó klérusával. A kiválóan jelentőség-teljes beszéd főbb passzusait a következőkben adjuk:

— Nagy és hatalmas föladat az, ami a katolikus körök czélját képezi. Nem kevesebb mint olyan erős katolikus társadalmat teremti, amely nemcsak a társadalmi érintkezésben, hanem a politikai életben is sullyal legyen képes föllépnie.

A fölolvasó asztalok mellől kell hirdetni azokat az eszméket, amelyek a szószékről, a gyóntatószékről és az oltár számolyáról hirtetve sokszor elvesznek, mert nem találnak föltre. A katolikus körök hivatása, hogy olyan szervezetté tömörítsék a katolikus társadalmat, amely hittel szívében eredményesen vehesse föl a küzdelmet a szabadkőművesek, az istentelen és mindent fölforgató szociális irányzattal szemben. A nők, a családanyák serkentsék férjeiket a vallásosság ápolására és szeretetére. Neveljék gyermekeiket a jövő nemzedék vallásosságában s ha az anyák ezt nem mulasztják el, akkor igaz az, hogy katolikus magyar társadalom *nem volt, hanem lesz.*

Ezek a szavak annál nagyobb sullyal esnek a hazai katolikus közélet mérlegébe, miután sok bennük — a Roma locuta.

* **Személyi hir.** Nátafalussy Kornél királyi tanácsos, tankerületi főigazgató tegnap Belényesre utazott a görögkatolikus főgimnázium hivatalos látogatására.

* **Beteg főpap.** Mint őszinte részvétellel és aggodalommal értesülünk dr *Wolafka* Nándor, cz. püspök, váradi kanonok, debreczeni prépost-plébános súlyos betegen fekszik a budapesti vereskereszt kórházban. A közszerepben álló főpap még a nagyhéten lett rosszul. Nagypénteken alig tudta betelezni a szertartást. Az ünnepek után elutazott a magyar tengerpartra, de csakhamar annyira elővette a betegség, hogy Budapestre kellett mennie, hogy ott a vereskereszt kórházban rendszeres gyógykezelésnek esetleg operációnak vesse alá magát. Azóta közbejött komplikáció súlyosbította a bajt, melynek jobbra fordulását reménykedve várjuk.

* **A választók névjegyzéke.** A legutóbbi választás a kalmával is sajnálattal kellett tapasztalni, hogy a képviselő választásra jogosultak közül sokan kimaradtak a névjegyzékből. Most állítják össze az 1907. évről érvényes névjegyzéket. A függetlenségi és 48-as párt elnöksége ez uton figyelmezteti mindazokat, akik választói jogukat gyakorolni akarják, hogy a 48-as népkör Szent László-téri helyiségében naponta este 6—8 óra között jelentkezzenek és hozzák magukkal adókönyvüket is. Azokért, akik a névjegyzékben nincsenek benn, a pártelnökség fog kérvényezni, hogy a választók közé felvéssenek Reklamációkat elfogad dr *Altmann* Jakab kerületi elnök.

* **Biharvármegye közigazgatási bizottsági ülése.** Tegnap délelőt tartotta meg Biharvármegye közigazgatási bizottsága a májusi havi rendes ülését. Az ülésen *Glatz* Antal elnökölt, és mint ilyen megérte, hogy a közügyeket minden téren teljes odaadással és lelkiismeretességgel fogja vezetni. A megjelöltek üdvözlése után előterjesztették az alispán havi jelentését. A főorvosi jelentés szerint a megye közegészségügye jelenleg rosszabb volt, mint az elmúlt hóban. A pénzügyigazgató jelentéséből kitűnőleg az adófizetések jóval emelkedtek, amit a béke létrejöttének lehet tulajdonítani. Majd tudomásul vette a bizottság, hogy a berettyóújfalusi leányiskolának 53000 koronát utalványozott a miniszter. Végül a gyámügyi felelősségi bizottságba *Czilfra* Gerőt, *Fráter* Kálmánt és *Zigre* Miklóst választották meg, mely után az ülés véget ért.

* **Uj tanácsosok.** A miniszter előterjesztésére a király *Deininger* Imre jószágigazgatónak, a mezőgazdaság és közszolgálat terén szerzett érdemei elismeréséül, a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta. *Latkóczy* Imre, a közigazgatási bíróság másodelnökének pedig a belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta díjmentesen.

* **Kinevezések a megyénél.** Biharvármegye hivatalnokai kara várva-várta az új főispán kinevezését. Az új főispán székfoglalásával az üresedésben levő állások csakhamar belesznek töltve. Így már a főorvosi állás, mint más helyen megirtuk, betöltött. Üresedésben van egy irnoki állás is. Hir szerint ez állás női alkalmazottal lesz betöltve. Egy idő óta irnokokul is alkalmaznak nőket a vármegyén, de nem lenne jó, ha emiatt családok emberek háttérbe szorulnának.

* **Szépítik a várost.** A Bémer-tér közepén, a Szigligeti-színház előtt levő térséget, ahol a villamos ívlámpa oszlopa áll, azért nem aszfaltoztatta ki a város, hogy ott később esetleg szobrot, vagy monumentális szökőkutat emeljen. Ez azonban még nagyon is a jövő zenéje, mert az ilyen luxusdolgokra ezidő szerint nincs pénze a városnak. A mai állapotban nem maradhat ez a hely, miért is a városi tanács elhatározta, hogy a térséget bekerített s parkiroztatni fogja. — Az olaszai r. kath. plébánia-templom előtt levő fájdalmas szobor helyén, ha az új szobor a kijelölt helyen

fel lesz állítva, szintén egy kis parkot csináltat a város, amelybe csak alacsony növényeket és bokrokat ültetnek.

* **A kereskedelmi és iparkamara székháza.** A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara házat akar építtetni, hogy saját otthonában helyezkedjék el, a mostani bérleti rendszer helyett. Mint értesülünk, a kamara elnöksége már megvette a Teleky-utcán a Kath. Legényegylet mellett levő volt Huzella-féle házat s ezt építteti fel a kamara székházává. A kamara a jövő év tavaszán költözik be új otthonába.

* **Temető helyett villák.** A Kórház (Hidegser) utcai régi temető már több mint 30 éve be van zárva, tehát a terület bármire felhasználható. A temető körül már új utca keletkezett s a keleti oldalon is egymás után épülnek az új házak. *Szmaszenka* Ernő villamos vasuti igazgató, aki szintén ott épített házat, azon indítványt adta be Nagyvárad városához, hogy a temető területét alakítsák át gyermekjátszóhelyül. *Köszeghy* József v. főmérnök véleményében az indítvány ellen nyilatkozik, mert nehezen hozzáférhető, nem központon van a terület s így a lakosság gyermekeinek csak egy kis része vehetné igénybe. Ehelyett azonban azt ajánlja a főmérnök, hogy parcelláztassa a város s villák építésére adja el. Mivel pedig ezen a részen a városnak, a házhelyek ára rohamosan emelkedik, az eladás várjon a város 2—3 évig. Mi pedig mást ajánlunk. Ha elmúlt is a 30 év, nem kell még ott mindjárt építkezni. Csináljanak például faiskolát. Használják még egy jó ideig kerti vagy gazdasági célokra és csak majd 10—20 év múlva engedjenek ott építkezni.

* **Kinevezés.** Biharvármegye új főispánja, *Glatz* Antal tegnap betöltötte a dr *Popovics* György elhalálozásával megüresedett megyei tiszti főorvosi állást. Az új főorvos dr *Móricz* Ernő t. b. járási orvos és pocsjai körorvos lett. E kinevezésről tegnap értesítette az alispánt a főispán. A kinevezéssel egyidejűleg megbízták az alispánt, hogy az új megyei tiszti főorvosnak a megillető főorvosi fizetést folyósítsa és a hivatalos eskü letételére dr *Móricz* Ernőt hívja fel.

* **Védekezés a villamos veszedelemmel szemben.** A nagyvárad rendőrfőkapitány felkérésére *Somóker* Károly, a városi villamos vasut főmérnöke, ma, csütörtökön, továbbá holnap pénteken és szombaton délután 4—5 óráig, a tüzoltó laktanya nagytermében a rendőrségnek és tüzoltóságnak előadást fog tartani azokról a teendőkről és eljárásokról, melyeket a várost behálózó villamos vezetékek véletlen leszakadásával járó életveszély elhárítása céljából minél gyorsabban követnünk és alkalmaznunk kell. A közérdekű előadáson a nagy közönség köréből is megjelenhetnek az érdeklődők, akiknek figyelmét felhívjuk az előadásra.

* **A tüzoltóegylet ujjaszervezése.** A nagyvárad tüzoltó intézmény mai állapotában éppen nem felel meg a kívánalmaknak; szervezetlen, a tagok között nincs összetartás; a felszerelés hiányos. A városi tanács érzi is ezen állapotoknak a súlyát, amely egy esetleges veszedelem esetén teljesen reá hárulna. A nagyvárad tüzoltóegyletet, a városi tüzoltó intézménnyel együtt teljesen újja kell szervezni. A magas építmények szaporodásával szükség lesz egy tolótrára, amely egyedül 5—600 koronába kerül. Az ujjaszervezésre vonatkozólag az országos tüzoltó központ azt tanácsolta, hogy a szabadka tüzoltó intézményt vegyük mintául. Ez alapon a városi tanács Szabadkára és Szegedre kiküldte *Gerő* Ármin főkapitányt és *Mezey* Mihály tüzoltó főparancsnokot, hogy az ottani tüzoltó intézmények szervezetét tanulmányozzák.

* **A Püspök-fürdő megnyitása.** Május 1-jével új élet költözött a Püspök-fürdőbe. *Kernáts* János bérlő hetek óta fáradhatatlan buzgalommal, semmi áldozatot nem kimélve, arra törekszik, hogy a fürdőt jó hírnevéhez méltóan adhassa át a nagyközönségnek s azt május hó 1-én megnyitotta. A gyönyörű fekvésű és minden kényelemmel ellátott fürdőben kitűnő konyhát, jó italokat és legfigyelmesebb kiszolgálást találják a vendégek.

* **A szegény póttartalékosok.** A legutóbb Nagyváradon behívott póttartalékosoknak nehéz sorsuk van. Különösen a 10-ik századba beosztott családok emberek panaszkodnak az embertelen, tulszigoru bánásmód miatt. A Szarvas soron ronda istállóban szalmára helyezték el őket, ahol az egészségük is veszélyeztetve van. Már többen megbetegedtek a szegény katonák, akik pár hétre elszakítottak családjuktól.

* **Nyilvános elszámolás.** A május 6-án a városi árvaház javára rendezett hangverseny alkalmával az összes bevétel volt 1191 K, kiadás 817 K 40 f., tisztajövedelem 373 K 60. Felülfizetők névsora: *Glatz* Antal 44 K, *Radu* D meter 20 K, *Mangra* Vazul 14, dr *Révész* 2 K, *Palotay* László 10 K, dr *Karácsonyi* János 10 K, *Grócz* Béla 4 K, *Bundala* Mihály 4 K, *Fetser* Antal 10 K, *Bunyitay* Vincze 4 K, dr *Vucskics* Gyula 5 K, *Gázgyár* 10 K, dr *Hoványi* Géza 4 K, *Makucz* Ernő 4 K, *Belányi* Imre 2 K, özv. ifj. *Schwarz* Abrahamné 2 K, dr *Szütz* Alberné 4 K, *Wechsler* Adolfné 6 K, dr *Dénes* 2 K, *Incze* Lajosné 5 K, *Moskovits* Adolf 10 K, br *Karg* János 12 K. Összesen: 189 K. Mely kegyes szívű felülfizetők az árvaház igazgató-választmánya nevében fogadják hálás köszönetemet. Özv. *Des Echerolles-Krúspér* Sándorné, elnök.

* **Amerikába szökött órák.** *Farkas* Sámuel Zöldfa-utca 14. sz. a. lakó műőrás folyó hó 1-én Amerikába kiszökött, felesége állítása szerint, a javítás végett hozzávitt 15 drb ezüst és nickel zsebórát, valamint 3 drb fali órát *Farkas*né, mintán az üzletet tovább folytatni nem akarja, a rendőrség büntügyi osztályánál letétbe helyezte. A rendőrségen elhelyezett órákat tulajdonosaik *Farkas* Sámuel által adott elismervény ellenében átvehetik.

x **A Félix fürdő megnyitása.** *Konczik* Alajos fürdőbérlő e hó 13-án, vasárnap a Félix-fürdőt ünnepélyesen megnyitja. Az erre vonatkozó lapunk mai számában közzölt hirdetésre felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

TÁVIRATOK.

A helyzethez.

Budapest, május 9. (Saját. tud. táv.) *Hohenlohe* herczeg tanácskozik a magyar kormányval. Ez a legközelebbi lépés, amely a politikusokat érdekli. A Ház tulnyomó része elmegy Budára s nem kívánja, hogy a király táradjon el a parlamentbe. Ez a második fontosabb lépés a politikai események sorába. A többi hír kisebb jelentőségű. Helyenkint kacsá, másrészt meg könnyen majorizálható a nagyobb sulyu események forgatagában.

Részletes tudósításunk egyébként a következő:

Hohenlohe Budapesten.

Hohenlohe herczeg osztrák miniszterelnök tegnap este indult el Bécsből s ma reggel érkezik Budapestre, ahol *Wekerle* miniszterelnökkel fog tárgyalni. A tanácskozás a közös ügyek körül, továbbá a gazdasági ügyek körül fog folyni. Azután mindkét kormányelnök megteszi a maga propozícióit és észrevételeit a delegációkra nézve.

Hogy pedig a magyar kormány Béccsel szemben semmi tekintetben se maradjon fede-

dezet nélkül, Zichy Aladár gróf, a király szeméye körüli miniszter is részt fog venni a tanácskozáson.

Pesszimista politikusok fölfogása szerint, viszont Hohenlohe minden politikai czélzat nélkül, pusztán udvariassági aktus elvégzésére utazik a magyar székes lővárosba, honnan a legelső gyorsvonattal visszasiet Bécsbe.

A budai vár.

Sokan, főként a veterán függetlenségi politikusok, ugyancsak kíváncsi érdeklődéssel lesik, hogy milyen is lesz hát az országgyűlés megnyitása. Vajjon eljön-e a király a parlamentbe, miután most a függetlenségi a többség, vagy marad a régi 67-es rend s továbbra is a parlament vonul át a budai várba.

Nos, erre vonatkozólag a kormányhoz közelálló forrásból megczáfolják az olyatén híreszteléseket, mintha a kormány az udvar számára e tekintetben propiticiót dolgozott volna ki. Ha a kormány csakugyan toglalkozott volna azzal a gondolattal, hogy a koronának megfelelő előterjesztést tesz, ezt bizonyára nem publikálta volna.

Erről azonban egyáltalán szó sem volt; nem pedig azért, mert a függetlenségi párt zöme, tulnyomó része hajlandónak mutatkozott arra, hogy a budai várba az országgyűlés megnyitására föl menjen.

Madarász korelnök tudvalevőleg semmi szín alatt sem megy föl Budára. Mint eddig, ezután is ki fogja mondani ezt a merev negációt. A kivétel csak abban lesz ezuttal, hogy az indokolástól, a változott viszonyokra tekintettel — eláll Madarász apó s egyszerűen átadja helyét a nála valamivel fiatalabb kecskeméti követnek, Szappanos Istvánnak.

Hogy aztán Szappanos fölvezeti-e a Házat a király elé, még egyáltalán nem lehet tudni. Kijelentette ugyanis a hozzá intézett kérdésekre, hogy még nem képes választ adni, miután a fekete-sárga zászló a budai váron nagyon aggasztja.

A trónbeszéd.

A trónbeszéd, amelyről legutóbb megemlékeztünk — általános keretek közt fog mozogni és nem terjeszkedik ki a részletekre. A kormány munkaprogramját csak érinteni fogja a megnyitó uralkodói szózat, részletesen azonban majd a miniszterelnök fogja ismertetni az új rendszer terveit a legelső nyilvános ülésen.

Goluchowski bukása.

Goluchowski távozása elhatározott dolog, befejezett tény. A Zeit legalább így írja. Utódjával egymásután kombinálják a nagyköveteket. Goluchowski távozása maga után vonja Burjánét is. Mindkét elimináció azonban előzőleg még bevárja a delegációk összeülését.

A horvát országgyűlés.

Tegnap nyílt meg a horvát országgyűlés. A nemzeti pártot nagyon ellenszenvesen fogadták. Az antipatia szinte gyűlöletté fajult Khuen-Héderváry gróffal szemben. Oly viharosan tüntettek ellene, hogy az einök végre is kénytelen volt kiűrtetni a karzatot.

Az aranyparaszt.

Achim András, a föltünési viselkedésben szenvedő békécsabai parasztkövet, mihelyt szerét teheti, interpellálni fog a magyar vezényszó dolgában s kérdőre fogja vonni, mért

ejtette el ezt a fontos nemzeti követelményt. Jó, hogy ennek az aranyparasztnak lehet még a baján segíteni!

A német császár Bécsben.

Budapest, máj. 9. (Saját tud. táv.) A Köln. Ztg. berlini jelentése szerint helytelen egyes bécsi lapoknak az a jelentése, hogy Moltke gróf vezérkari főnök Vilmos császárral Bécsbe utazik. Moltke gróf mindeusetre Bécsbe utazik Beck báró tábornagy vezérkari főnök jubileumára, azonban még Vilmos császár bécsi utja előtt visszatér Berlinbe.

A czár fél.

Budapest, május 9. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik: A Dubaszov főkörmányzó elleni merénylet következtében lérdéses lett, vajjon a czár személyesen fogja-e megnyitni a birodalmi dumát. Azt beszélnek, hogy a czár öcsce, Mihály nagyherceg fogja a téli palotában a czár helyett a trónbeszédet felolvasni, mert attól félnek, hogy a czár ellen merényletet terveznek.

Tábornokok haditörvényszék előtt.

Budapest, május 9. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik: A czár parancsára Linevics tábornokot katonai törvényszék elé fogják állítani, hogy felelősségre vonják a szibériai fölkelés alatt tanúsított viselkedése miatt. Stössel tábornok ellen legközelebb befejezik a katonai bírósági vizsgálatot.

Harcz a trónkövetelővel.

Budapest, május 9. (Saját tud. távirata.) Port-Saidól jelenti a Havas-ügynökség tegnapi kelettel: A Mulliah folyó balpartján tegnap véres küzdelem folyt le a szultán és a trónpretendens csapatai között. A szultán csapatait, amelyek a Mulliah folyón akartak átkelni, heves tüzzel fogadták és visszaverték. A szultán csapataiból 30 ember elesett, számosan megsebesültek.

NYILTTÉR.

Figyelmeztetés.

Többszöri felszólításunk ellenére még mindig tapasztaljuk, hogy a nagyvárad kereskedelmi és iparkamaránál 48 vj. sz. a. bejegyzett védjegyünkkel ellátott üvegekben idegen gyártmányu sör kerül forgalomba. Ugyanezért mielőtt bárki ellen is a törvényes lépéseket megtennénk a nyilvánosság előtt utolsó ízben hívjuk fel mindazokat, akik ezen visszaélést elkövetik, hogy attól a jövőben annál is inkább tartózkodjanak, mert ellenkező esetben ellenük a legerélyesebb törvényes eljárást vesszük igénybe.

Bognár és Szántó,
Dréher Antal sörfőzdéjének
képviselői.

Uj étterem és sörcsarnok.

Van szerencsém Nagyvárad város és környéke t. uriközönségének b. tudomására hozni, hogy a

Rimanóczy éttermet

teljesen újjáalakítva, kibővitve és külön

polgári sörcsarnok-

kal a legmodernebbül berendezve,

megnyitottam.

A mikor városunk e legújabb helyiségeit óriási áldozatokkal nem kímélve a t. közönség rendelkezésére bocsájtottam, bizalommal kérem szakértelmem és ismeretségem alapján a n. é közönség szives támogatását.

Tisztelettel

Osv Karner Gyuláné.

Izletes zóna-villásreggeli.

Folyton frissen csapolt Dréher sör!

GOVRIK ÁKOS

okl. mérnök

mérnöki és vállalati irodáját
május 1-től Széchenyi-térre,
a Ritoók-házba helyezte át.

Butor

A Preisz Mihály és Fia
csődtömegéből

meglevő BUTOROKAT megvettem, és

leltári árban árusítom.

Nagy Sándor-utca 4. sz. a.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Telefonszám az egész megyére 626.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Takarodó.

Péntek: Sulamith.

Szombat: Szultán.

Vasárnap: Ifj. Csokonai (Premiér)

Igazságszolgáltatás.

Aki másnak vermet ás . . . Még az ősszel történt, hogy dr. Krüger Aladár a kath. legényegyletben emlékezetes előadását tartotta a sztrájkokról, amelybe a Nagyvárad Munkásújság előzetesen sietett belekötni Krüger ezt a kötekedést pár tréfás szóval leintette az előadás előtt. Utána következtek a Munkásújság kirohanásai, amelyekre tudvalevőleg lapunk egyszerűen sajtóperekkel válaszolt. A Munkásújság erre kontra sajtópereket próbált indítani ellenünk, amelyekben azonban az eljárást sorban megszüntették. Erre kapta magát Vántus Károly szerkesztő s feljelentette dr. Krüger Aladárt becsületsértésért, amelyet állítólag a sztrájkokról tartott felolvasása előtt követett volna el a Munkásújság ellen. Tegnap ítélezett ebben az ügyben Palánkay Károly albiró, aki a tényállás tisztázása után dr. Krüger felmentette a vád alól, ellenben Vántus Károlyt elmarasztalta 25 korona költség megfizetésében. Krüger az ítélet kihirdetése után kijelentette, hogy a megítélt 25 korona költséget behajtás után a katolikus legényegyletnek adományozza.

KÖZGAZDASÁG.

A Leszámitoló bank közgyűlése.

A Leszámitoló és Jelzálogbank r.-t. tegnap d. u. 4 órakor tartotta meg saját helyiségében rendkívüli közgyűlést az alaptőke telemelése tárgyában. Jelen voltak:

Moskovits Miksa, Aufricht Mór, Óváry Sándor, Deutsch Hermann, Keszthelyi Zoltán, Guttmann József, Blau Sámuel, ifj. Ullmann Izidor, dr. Székely Adolf, Klein Andor, Weimann Henrik, Váradi Ignác, Réder Ferencz, Mitteleier Ede, Sonnenfeld Adolf, Komlóssy József, Schwartz Jakab, Reichard D. Dezső, Márkus Bernát, Munk Gábor, dr. Krüger Aladár és Schönfeld Lajos.

Guttmann József ig. elnök a rk közgyűlést megnyitja, megállapítja annak határozatképességét és jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Krüger Aladár és Schönfeld Lajos részvénye-

seket kéri fel. Azután felkéri Moskovits Miksa vezérigazgatót, hogy a tárgyat adja elő.

Moskovits Miksa vezérigazgató az igazgatóság következő jelentését terjesztette elő:

Részvénytársaságunk az utolsó években rohamosan és állandóan fejlődött, forgalmunk oly mértékben emelkedett, hogy nemcsak a jövőben remélhető további haladás, hanem a jelenlegi állapot is szükségessé teszi alaptőkének felemelését. Erőforrásunknak ezt a gyarapítását annál nyugodtabban határozhatjuk el, mert éppen a most jelzett kedvező üzletmenet kilátást nyújt arra, hogy a jövőben is képesek leszünk a részvényesek iránti kötelezettségünknek legalább is az eddigi mértékben megfelelni.

Ennélfogva javasoljuk, hogy méltóztassék elhatározni, hogy a Leszámitoló és Jelzálogbank részvénytársaság alaptőkéjét 400.000 koronáról egy millió koronára felemeli a következő módosítások mellett:

1. Kibocsátandó 2000 db új részvény 200 korona névértékkel.

2. Minden új részvényért a részvénytőkére 200 korona és a tartaléktőke javára 70 korona összesen tehát 270 korona fizetendő, azonfelül ez összegnek 1906. január 1-től a befizetés nap

**A 4° -os magyar koronajáradék
1906 június hó 1-én esedékes**

szelvényeit

**már május hó 20-ától
költségmentesen beváltjuk.**

**BIHARMEGYEI KERESKEDELMI-, IPAR-,
ÉS TERMÉNYHITELBANK
NAGYVÁRAD, TELEKY-U. 3.
Telefonszám: 46.**

jaig járó 6 százalékos kamatra és a részvény kiállítására és bélyege fejében 2 kor. 64 fillér.

4. A részvényesek az új részvényre elővételi joggal bírnak és pedig aképen, hogy három darab régi részvény után 2 új részvény jegyezhető.

4. Az új részvények a régiekkel mindenben egyenlők s már az 1906. év üzleti jóvelemében részesednek.

5. A részvényesek elővételi jogukat részvényeik bemutatásával a társaság helyiségében a hivatalos órák alatt 1906. évi május 31-ig bezárólag gyakorolhatják, míg a részvényjegyzés zárhatóideje 1906. június hó 15-ik napja.

6. A részvények értékében a jegyzéskor 70 korona fizetendő, a hátralékos 200 korona és a járulékok legkésőbb 1906. július 31-ig.

Kelt Nagyváradon, 1906. május hó 9-én.

Az igazgatóság.

A rendkívüli közgyűlés a vezérigazgató előterjesztését egyhangulag magáévá tette s elfogadta.

A SZERKESZTŐSÉG FELTÉTELÉBEN

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

1607—1906 szám.

Hirdetmény.

Az alulírott kereskedelmi és iparkamara közhírré teszi, hogy a kereskedelemügyi Miniszter ur megbízásából egy szövőszéket az alábbi feltételek mellett az arra legtöbb igényvel bírónak engedélyez.

A szövőszék három évi állandó üzenben tartás után megy át az illető tulajdonába, addig azonban az állam tulajdonát képezi, mely körülménynek biztosítására szolgáló feltételek az alulírott kamaránál megtudhatók.

Az adományozandó szövőszéket az adományozott saját költségén B. Ujjfaluból elszállítani köteles s ugyancsak viselni tartozik a szövőszék kiigazításának költségeit is.

A részletes feltételek a hivatalos órák alatt a kamara helyiségében megtekinthetők.

Nagyvárad, 1906 május hó 6.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Huzella Gyula, dr. Sarkadi Lajos,
kir. keresk. tanácsos, elnök. titkár. 1426.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség b. tudomására hozni, hogy a

FÉLIX-FÜRDŐT

május hó 13-án, azaz vasárnap

ünnepélyesen megnyitom.

Teljes tisztelettel:

Komzsik Alajos,

Félix fürdő birtokosa.

A megnyitó ünnepélyen az évadra szerződött lett EGRI BALOGH GÁBOR első zenekara fog közreműködni.

Végeladás!

Üzletünk felosztása következtében nagy árukészleteinket
végeladás útján értékesítjük.

Miután a felosztásnak a legrövidebb idő alatt kell befejezteni, az összes
raktárainkban levő új és finom árukat minden árért,

a beszerzési áron alul is
mentül előbb kiárúsítjuk.

A végeladás alá kerülő tárgyak a következők:

Finom legújabb divatu női ruhakelmék és női felöltők. Divatos szép
delének, mosó cretonok, zefírek és batisztok. Legjobb hazai vásznak,
siffonok, asztalneműek, női és férfi kész fehérneműek, napernyők, bu-
torkelmék, ágyterítők, paplanok, madráczok és számos apróbb tárgyak.

Szőnyegekben különösen praktikus jó minőségek
mélyen leszállított árakban.

Saját érdeke mindenkinek e kedvező alkalmat olesó
bevásárlásra felhasználni.

Tisztelettel

Spitzer Testvérek

divatáruhaza, Zöldfa-utca.

Kiadó

2 szoba, konyha és mellékhelyiség-
ből álló lakás Nogáll-utca 9 sz. házban.
Értekezhetni a

Leszámitoló és Jelzálogbank
részvénytársaság
irodájában.

Ajánlkozás.

32 éves komoly uri nő, házvezetőnői
állást keres, magános urhoz, vagy papi
házhöz.

Leveleket »Csinos« jelige alatt a
kiadóba.

Kiadó

egy külön bejáratu, parkettes utcai
szoba butorral, vagy anélkül. Értekezhetni:

Reáliskola-u. 3. sz., 3 ajtó. 1627

Ajtay Gyula és Társa

női- és férfidivat üzlete,

Nagyvárad, Bémer-tér.

**Ajánlja raktárát a közönség
szives megtekintésére.**

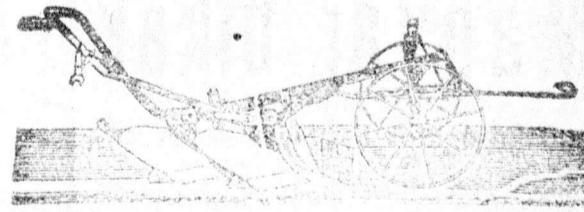
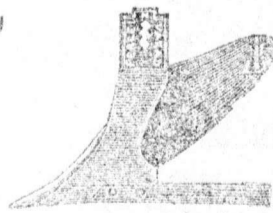
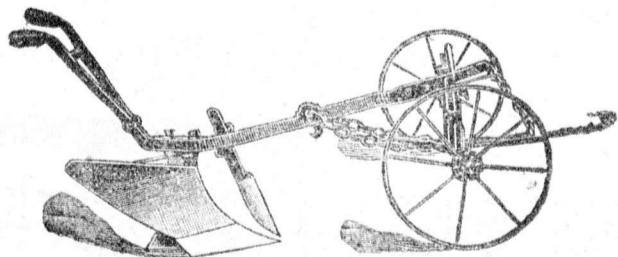
Szabott ár. Telefon 630.

Férfi ingek	2 K 80 fillől 6 Kr.
Női ingek	2 „ 20 „ 18.—
Pamut vásznak 1 vég 23 m.	9. K. „ 18.—
Paplanok	3 K 50 „ 20.—
Női harisnyák	— — 50 „ 4.50.
Napernyők fekete és színes	3. — „ 50.—
Mindenféle mosó áruk. Creton. Chiffon. Bélések.	

Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talaj-
művelő eszközöket készít a legjobb minőségben.

Világviszonyok között a legjobb kávé, Grand Prix

Globin

a legjobb és legújabb Czipolisztószert

Egyetlen igazán erős és szilárd ízű kávé, amely a legújabb kávéipari felfedezések eredményeként készült.

Eladó magyar bikák.

A nagyváradai I. sz. káptalani uradalom Zomlini gazdaságában (up. Bors, vasut Bors v. Keresztes M.) eladó 4 drb. két éves magyar tenyészbika, melyek a **gróf Csáky-féle** gulyából származnak.

Az eladás a helyszínen, esetleg a központi irodában is foganatosítható.

Nagyvárad 1906 április 27.

Papp Imre sk.

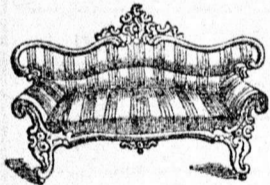
1610. urad. főtiszt.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-, szalon- és úr-szoba berendezések, valamint az egyes butordarabok a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezések műipari vállalata, — Kívánatra tervek és költségvetések.

Telefon 421 szám.

Magyar bikák

500 koronától kezdve. Pekingi kacsatojások tucatja ingyenes csomagolással 8 korona beküldése után szállíthatók.

Gróf Teleki Arvéd uradalomból posta: **Koncz.**

1571.

TÖRÖK a szerencse kovácsa!

Felülmúlhatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt 25 millió koronánál több nyeresémet fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; ezek között a 2 legnagyobb nyeresémet, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat: **600.000** koronás főnyeresémet
a legnagyobb **400.000**

továbbá 5 á 100.000, 3 á 90.000, 2 á 80.000, 3 á 70.000
3 á 60.000, több 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000
15.000 és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 3.000, 2.000, 1.000, 500
koronás és egyéb nagy nyeresémet.

Ennél fogva ajánljuk, hogy a legközelebb megkezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 18-ik új magyar osztálysorsjátékban **125.000** sorsjegyre **62.500** pénzyeremény jut

és összesen **16 millió 457.000 korona** hatalmas összeget sorsolnak ki

Rendelje meg a neve mellett álló szerencseszámot!

Sok pénz széppé varázsolja az életet! Talán meglepi a férj a feleségét vagy az asszony az urát a neve mellett álló sorsjegy megvétele által egy főnyeresémmel. A véletlen nagy szerepet játszik az életben és könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencsés véletlen folytán a neve mellett számot talált, melyre egy nagy nyeresémet jut.

Adám, Adél	4040	Dezso, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12805	Ottó, Melánia	20441
Adolár, Agnes	6814	Ede, Eszter	9868	Jakab, Józsa	20284	Ödön, Narcisz	20989
Adolf, Agota	9007	Elek, Etel	19321	János, Judith	20983	Pál, Neszti	24236
Agoston, Amália	19162	Elmér, Flóra	20580	Jenő, Juliska	24203	Péter, Olga	24277
Aladár, Anna	20445	Emil, Francisk	22032	József, Karolin	24265	Pista, Paula	28876
Albert, Anatolia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katinka	29874	Richard, Pelagio	32715
Altréd, Apollonia	24245	Ernő, Genovéva	24883	Károly, Katalin	29634	Róbert, Petronella	35640
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Károly, Klára	35318	Rudolf, Piroška	37411
Ambrus, Berta	28881	Frigyes, Gabriella	34938	Kristóf, Klótild	36825	Salamon, Regina	38164
András, Blanka	34852	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornelia	38138	Samu, Rozsika	38238
Antal, Borbála	36451	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozália	41921
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	38178	Leó, Kunigunda	41919	Simon, Sári	88891
Arpád, Beati	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarelta	84769
Arthur, Bella	41794	Géza, Hermina	51398	Lőrinc, Lenke	84788	Tibor, Szeréna	86049
Aurél, Brigitta	41988	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leónia	86014	Tihamér, Theodora	92773
Attila, Cecília	84309	György, Ibolyka	84780	Márkus, Lidia	90370	Tivadar, Teréz	123503
Balázs, Cornelia	84779	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101989	Tóbiás, Terus	123504
Bálint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Barnabás, Dorottya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecília	106999	Hugó, Ilka	123506	Miklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktória	123520
Benedek, Eufemia	123505	Ignác, Irén	123546	Miksa, M. Ivin	123514	Vince, Vilma	123518
Bernát, Emma	123509	Illés, Irma	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Dániel, Ernesztin	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	5483	Zsigmond, Zuzsanna	123522
Dávid, Eva	123517	István, Janka	3512	Orbán, Mártha	8826		
Denes, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, M. tild	12814		

Legnagyobb nyeresémet esetleg **1.000.000** korona.

továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeresémet 400.000, 1 á 200.000, 2 á 100.000, 2 á 90.000, 2 á 80.000, 2 á 70.000, 2 á 60.000, 1 á 50.000, 3 á 40.000, 3 á 30.000, 6 á 25.000, 9 á 20.000, 13 á 15.000, 44 á 10.000 és még sok egyéb nyeresémet.

Az I. osztályú sorsjegyek tervezési árai:

eredeti sorsjegy frt. — 75 vagy kor. 1.50 1/2, eredeti sorsjegy frt. 1.50 vagy 3 kor.
12 " " " 3 — " " 6 — " " " 6 — " 12. "

A sorsjegyeket utánvétt 1 vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket fenti eredeti szerencsesorsjegyekre kérünk azonnal de legkésőbb

1. évi május hó 15-ig

Bizalommal hozzánk beküldeni, miután ezen szerencseszámok gyorsan elfogyanak.

TÖRÖK A. és T. SA

— Sürgönyezim: —
Törökek, Budapest.

BANKHÁZA BUDAPEST.

— Sürgönyezim: —
Törökek, Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

1583.

Főrudánk osztálysorsjáték-üzletel:

Központ: Teréz-körut 46/a.

I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a.

Pesti Hazai Első Takarékpénztári sorsjegyeket napi árfolyamon

elad és azokra darabonként **125 M.** előleget jutányosan nyújt a

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- és TERMÉNYHITELBANK

Nagyvárad, Teleky u. 3. szám.

Telefon: 46. szám.

Nyomatott a Szent László nyomdában Nagyváradon.